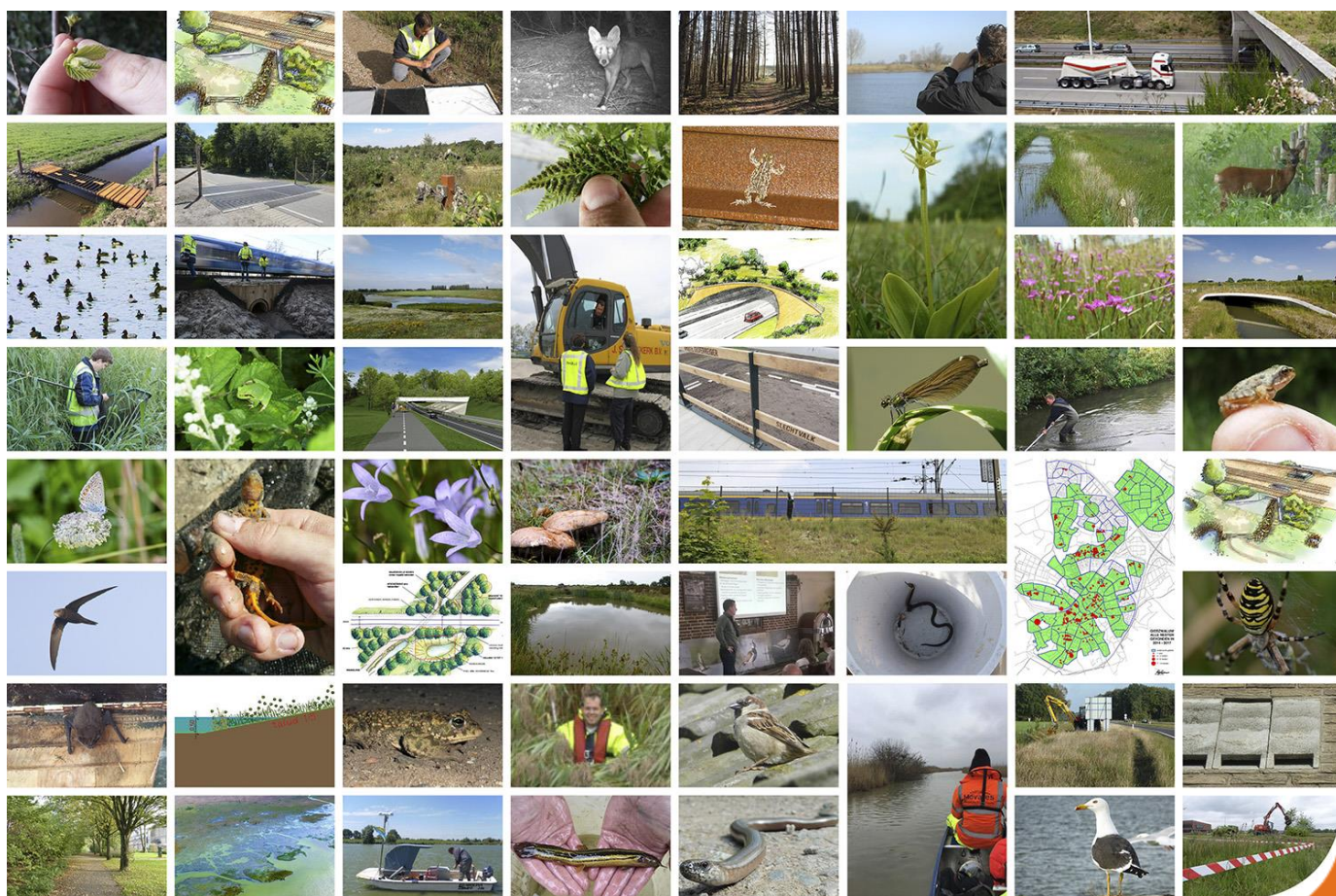

Inventarisatie verblijfplaatsen vleermuizen

24 september 2018 - Versie 1.0

Autorisatieblad

Tweede toevoer bergingsgebied Vlietzone Den Haag

Aanvullend onderzoek vleermuizen

	Naam	Akkoord	Datum
Opgesteld door	Rutjes, NJ	✓	24-09-2018
Gecontroleerd door	Schie, FM van	✓	24-09-2018
Vrijgegeven door	Arnold, WJ	✓	24-09-2018

Op dit autorisatieblad ontbreken de handtekeningen wegens de digitale verwerking van ons vrijgaveproces. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Versie historie

Versie	Naam	Datum	Korte toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Wettelijk kader	3
1.3	Doel	3
2	Locatie en activiteiten	4
2.1	Locatie	4
2.2	Activiteiten	5
3	Methoden	6
4	Bevindingen	8
5	Conclusies	10
6	Bronnen	11
	Colofon	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Den Haag werkt aan de realisatie van de Rotterdamsebaan, als nieuwe verbindingsweg tussen knooppunt Ypenburg en de stad. Deze weg moet leiden tot een betere verkeersdoorstroom tussen Den Haag en de omliggende regio. Een belangrijk onderdeel bij het ontwerp van de Rotterdamsebaan is de inpassing van de nieuwe weg in het deelgebied Vlietzone. Ter compensatie van verandering in de waterhuishouding rondom het plangebied Vlietzone wordt daarom het Molenvlietpark aangelegd, waar waterberging een belangrijke rol gaat spelen. Om te zorgen dat de waterberging zich snel kan vullen is de aanleg van een tweede toevoer naar waterberging benodigd. Deze toevoer komt langs het Molenslootpad te liggen en sluit, na onderdoorgang van de Jan Thijssenweg, aan op de Vliet.

1.2 Wettelijk kader

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit Natuurwetgeving van belang om na te gaan of de werkzaamheden mogelijk effect hebben op beschermde natuurwaarden. In 2015 is door Movares een quickscan ecologie uitgevoerd, waarin is gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten die vallen onder de Wet natuurbescherming.

Uit de quickscan (Movares, 2015) is naar voren gekomen dat binnen het plangebied Vlietzone aanvullend onderzoek benodigd is naar verblijfplaatsen van vleermuizen ter hoogte van de Jan Thijssenweg. Dit is ook weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Verwachte soorten en de noodzaak tot aanvullend onderzoek en of vergunningen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Soortgroep	Aanwezig	Nader onderzoek	Vergunning/ontheffing Wet natuurbescherming nodig?
Vleermuizen verblijfplaatsen	Mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende soorten	Ja	Indien verblijfplaatsen worden aangetroffen is een ontheffing nodig

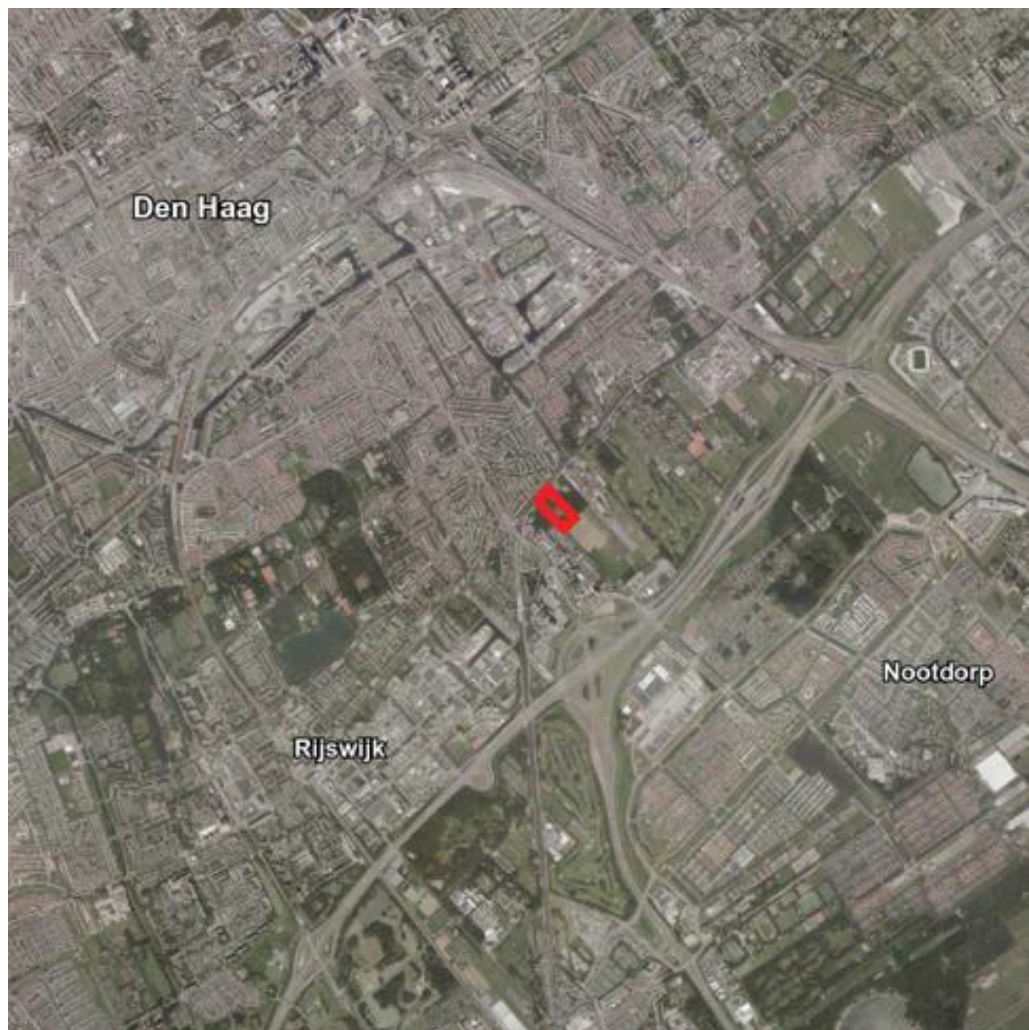
1.3 Doel

In de voorliggende memo worden de resultaten van het aanvullend onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen beschreven. Er wordt duidelijkheid gegeven over de uitkomsten van het aanvullend veldonderzoek en of het nodig is om een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

2 Locatie en activiteiten

2.1 Locatie

Op globaal niveau is het plangebied gelegen tussen de stad Den Haag en de snelweg A4 (zie figuur 1). De locatie waar de tweede toevoer voor waterberging wordt gerealiseerd ligt nabij het Molenslootpad en de Jan Thijssenweg, ter hoogte van het toekomstige Molenvlietpark (zie figuur 2). Het plangebied waar aanvullend onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden bestaat hoofdzakelijk uit bomen en oppervlaktewater. De omgeving van het plangebied bestaat uit de Vliet, een bedrijventerrein en een golfvereniging.

Figuur 1: Globale ligging van het plangebied (rood) ter hoogte van de Jan Thijssenweg in Den Haag

Figuur 2: Impressie bovenaanzicht van het nieuwe Molenvlietpark nabij het plangebied.

2.2 Activiteiten

Ten behoeve van de aanleg van de tweede toevoer waterberging worde de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Kappen van bomen
- Aanleg waterbergingstoevoer

3 Methoden

Het plangebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van bomen. Deze zijn tijdens de quickscan visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van holten die mogelijk als verblijfplaatsen door boombewonende soorten vleermuizen kunnen worden gebruikt. Tijdens de quickscan, uitgevoerd op 8 maart 2018, zijn vijf van de aangetroffen holten onderzocht met een boomcamera. Hieruit is naar voren gekomen dat de holten geschikt zijn als vleermuisverblijf. Bij het boomcamera onderzoek zijn in de holten geen overwinterende vleermuizen in de holten aangetroffen. De zesde holte was niet bereikbaar met boomcamera.

Op basis van de quickscan met boomcamera onderzoek kon niet worden uitgesloten dat de holten als kraam-, zomer- of paarverblijf wordt gebruikt. Hiervoor heeft aanvullend vleermuisonderzoek plaatsgevonden. Het onderzoek heeft plaats gevonden met behulp van boomklimmers met kennis van vleermuizen. Door gebruik te maken van boomklimmers konden alle holten bereikt worden. De holten zijn vervolgens geïnspecteerd met behulp van een endoscoop op de aanwezigheid van vleermuizen. De bezoeken zijn afgestemd op de onderzoeksperiode voor zomer- en kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen, zoals weergegeven in het vleermuisprotocol.

Onderzoek heeft uitgewezen dat de trefkans van vleermuisverblijfplaatsen in boomholten met behulp van batdetector onderzoek klein is. Dit omdat vleermuizen met verblijfplaatsen in boomholten om de drie dagen verplaatsen. De trefkans door de boomholten te controleren door boomklimmers met een endoscoop, waarbij niet alleen naar aanwezige vleermuizen, maar ook naar sporen van vleermuizen kan worden gekeken, is groter.

Tabel 2: Data veldbezoeken.

Datum	Type onderzoek
26 juni 2018	Zomer- en kraamverblijfonderzoek
5 juli 2018	Zomer- en kraamverblijfonderzoek
23 augustus 2018	Paarverblijfonderzoek
27 augustus 2018	Paarverblijfonderzoek
17 september 2018	Paarverblijfonderzoek

Figuur 3: Boomklimmer nabij een van de holten.

4 Bevindingen

In de onderstaande tabel (tabel 3) zijn de resultaten van het aanvullend vleermuisonderzoek weergegeven. Alleen in boom 1, 4 en 6 waren geschikte holten voor vleermuizen aanwezig. De overige holten waren niet ver genoeg naar boven doorgerot of de holte kwam uit op een andere holte die niet ver genoeg naar boven was doorgerot. Hierdoor waren er geen hangplaatsen voor vleermuizen aanwezig en waren de holten daarmee niet geschikt als vleermuisverblijfplaats.

In de holten die wel geschikt waren zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Wel zijn hier concurrerende soorten als pissebedden en halsbandparkiet aangetroffen. Ook in de winterperiode zijn geen vleermuizen in de holtes aangetroffen. Er wordt daarom niet verwacht dat vleermuizen van deze holten gebruik maken als verblijfplaats.

In het plangebied waren wel een aantal dode bomen met holten en loshangend schors aanwezig. Deze bomen waren niet klimbaar en konden niet gecontroleerd worden. Wel zijn in een aantal holten in dode bomen de halsbandparkiet waargenomen. Holten in dode bomen en loshangend schors zijn niet geschikt als kraam- of winterverblijfplaats voor vleermuizen. Daarvoor isoleren dode bomen en schors te weinig. Mogelijk worden deze locaties wel door vleermuizen als zomer- of paarverblijfplaats gebruikt. Het gaat dan om een verblijfplaats van een enkele vleermuis.

Tabel 3: Resultaten onderzoek boomklimmers.

Nr boom	Holte nummer	Waarnemingen
1	a	Geen sporen van vleermuizen, wel pissebedden.
2	a	Geen sporen van vleermuizen. Op deze locatie zijn twee holten (2 a en b) vlak onder elkaar aanwezig. De onderste holte loopt door naar boven en komt in de bovenste holte uit. De bovenste holte is niet naar boven doorgerot. Er is hierdoor geen hangplek voor vleermuizen aanwezig. De holte is niet geschikt als vleermuisverblijf.
2	b	Geen sporen van vleermuizen, wel pissebedden aangetroffen. Op deze locatie zijn twee holten (2 a en b) vlak onder elkaar aanwezig. De onderste holte loopt door naar boven en komt in de bovenste holte uit. De bovenste holte is niet naar boven doorgerot. Er is hierdoor geen hangplek voor vleermuizen aanwezig. De holte is niet geschikt als vleermuisverblijf.
3	a	De twee holten waren maar 3 cm doorgerot. Bovendien zaten de holten lager dan 3 meter op de stam en was er geen vrij aanvliegroute. Deze holten zijn daarom niet geschikt als

Nr boom	Holte nummer	Waarnemingen
		vleermuisverblijfplaats.
4	a	Geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen
4	b	Geen sporen van vleermuizen aangetroffen, wel van pissebedden.
5		Boom omgewaaid
6	a	Broedende halsbandparkiet aanwezig.

5 Conclusies

Bij het aanvullend onderzoek zijn geen verblijven van vleermuizen aangetroffen. Een aantal holten waren niet geschikt als verblijfplaats. Er was geen hangplek voor vleermuizen aanwezig. In de holten die wel geschikt zijn als verblijfplaats zijn geen sporen van vleermuizen aangetroffen. Wel zijn concurrerende soorten als pissebedden en halsbandparkiet waargenomen. Er wordt daarom niet verwacht dat vleermuizen deze holten als verblijfplaatsen gebruiken. Voor de kap van deze bomen is daarom geen ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Een aantal dode bomen konden niet geïnspecteerd worden, omdat deze niet klimbaar waren. Verblijfplaatsen van vleermuizen in deze bomen zijn niet geheel uit te sluiten. Het gaat echter alleen om mogelijke zomer- of paarverblijfplaatsen van een enkele vleermuis. Juridisch gezien zou voor deze bomen een batdetector onderzoek uitgevoerd moeten worden, waarna, indien een verblijfplaats van een vleermuis wordt aangetroffen, een ontheffing dient te worden aangevraagd.

Batdetector onderzoek naar verblijfplaatsen in bomen heeft echter een klein succesgehalte. Vleermuizen die gebruik maken van holten en loshangend schors verplaatsen gemiddeld om de drie dagen van verblijfplaats, waardoor ze makkelijk gemist kunnen worden. Bovendien gaat het in alle gevallen om dode bomen. Deze bomen zullen binnen een afzienbare tijd omvallen. De kap van de bomen is daarmee wenselijk in het kader van veiligheid. In de directe omgeving zijn voldoende bomen aanwezig die als alternatief kunnen dienen. Er wordt daarnaast geadviseerd om voorafgaand aan de kap in de omgeving 8 vleermuiskasten aan bomen op te hangen die als alternatieve verblijfplaats kunnen dienen. De kap van de bomen dient onder begeleiding van een ecooloog uitgevoerd te worden.

6 Bronnen

Vleermuisprotocol (2017), Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierenvereniging en Gegevensautoriteit Natuur.

Soortenstandaard Gewone Dwergvleermuis (2014), RVO.

Colofon

Opdrachtgever Gemeente Den Haag

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Ruimte, Mobiliteit en Infra
Afdeling Planontwikkeling en Bouwprocessen:Omgeving en Conditionering

Daalseplein 100
3511 SX Utrecht

Telefoon +31641548881

Ondertekenaar Nils Rutjes
Adviseur ecologie

Projectnummer RM003012

Kenmerk B85-NRU-KA-1800035

© 2018, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.